

Силабус
освітньої компоненти
Новітня зарубіжна література
2026-2027 навчальний рік

Освітня програма «Середня освіта (мова і література (англійська))»
Спеціальність А4 Середня освіта
Предметна спеціальність А4.02 Середня освіта (Мова та зарубіжна література (англійська))
Спеціалізація А4.021 Середня освіта (Англійська мова та зарубіжна література)
Галузь знань А Освіта
Рівень вищої освіти: другий (магістерський) рівень вищої освіти

Викладач (і)	Александрова Ганна Олександрівна
Посилання на сайт	https://bdpu.org.ua/teachers/aleksandrova-ganna-oleksandrivna-2/
Контактний тел.	+38 0997071561
Е-mail викладача:	ha_aleksandrova@bdpu.org.ua tria8@ukr.net
Графік консультацій	Понеділок, 11.00-12.00

Обсяг курсу на поточний навчальний рік:

Кількість кредитів/ годин	Лекції	Практичні/семінарські/лабораторні заняття	Самостійна робота	звітність
6 / 180	24 год. (денна) 6 год. (заочна)	24 год. (денна) 6 год. (заочна)	132 год. (денна) 168 год. (заочна)	екзамен

Семестр: осінній

Мова навчання: українська

Ключові слова: історія зарубіжної літератури, сучасна зарубіжна література, постмодернізм, роман, деприми́зм, новий англійський роман, наїві́зм, маргінальна література.

Мета та предмет курсу:

Метою викладання освітньої компоненти «Новітня зарубіжна література» на першому курсі освітнього рівня магістр є допомогти студентам долучитися до сучасного всесвітнього літературного процесу, збагатити їхній духовний світ знаннями історії новітньої зарубіжної літератури, залучити до загальнолюдських цінностей, виховати почуття власної гідності, потребу в читанні, цікавість до художнього слова, сформувати естетичний смак, високу загальну і читацьку культуру.

Предметом вивчення освітньої компоненти є найвагоміші твори зарубіжної літератури кінця ХХ – початку ХХІ століть, постаті письменників, які їх створили, культурно-історичні передумови розвитку літератури цього періоду, а також літературно-критичний дискурс, створений цими художніми доробками.

Компетентності та програмні результати навчання:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу, синтезу та застосування знань у практичних ситуаціях.

ЗК7. Здатність поважати й цінувати національну культуру та мультикультурність, творчо самовиражатися, толерантно сприймати соціокультурні відмінності та дбайливо ставитися до історичної спадщини й культурних традицій.

ФК1. Здатність до поглиблення знань і розуміння предметної області та професійної діяльності.

ФК5. Здатність до моделювання змісту освіти, формування у здобувачів освіти компетентностей і наскрізних умінь, визначених державним стандартом освіти, та здійснення інтегрованого навчання.

ПК2. Здатність застосовувати різностильові та різножанрові одиниці у текстах усно і письмово відповідно до етичних і моральних норм іншомовного середовища.

ПК3. Здатність використовувати системні знання про основні періоди розвитку літератури, еволюцію напрямів, жанрів і стилів, тенденції світового та українського літературного процесу.

РН5. Поважає й цінує національну культуру та мультикультурність, толерантно сприймає соціокультурні відмінності учасників освітнього процесу, дбайливо ставиться до історичної спадщини й культурних традицій, сприяє формуванню культури міжкультурної толерантності у здобувачів освіти.

ПРН2. Здійснює лінгвістичний і філологічний аналіз текстів різних жанрів і стилів, пояснює ідейно-тематичний зміст літературних текстів з урахуванням ідіостилю автора.

ПРН5. Інтегрує соціокультурний і гуманітарний потенціал іноземної мови й літератури в освітній процес, забезпечує діалог мов і культур у навчанні.

ПРН7. Демонструє рівень загальнотеоретичної та професійної підготовки з іноземної мови й зарубіжної літератури та методики їх навчання, здійснює науковий пошук і застосовує дослідницькі методи.

ПРН8. Здійснює науковий аналіз і освітні дослідження в галузі викладання англійської мови та зарубіжної літератури; впроваджує результати досліджень у практику навчання; використовує сучасні методи збору, аналізу та інтерпретації педагогічних, лінгводидактичних і методичних даних; формує власну траєкторію професійного розвитку та самовдосконалення.

Зміст курсу:

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	ла б.	ін д.	с. р.		л	п	ла б.	інд .	с. р.
1	180	24	24			132	180	6	6			168
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Постмодерністський дискурс у новітній зарубіжній літературі: концепції, поетика, трансформації												
Тема 1. Сучасна зарубіжна проза: проблематика, жанри, образи.	10	2				8	10	2				8
Тема 2. Міжнародні літературні премії	16	4	2			10	16		2			14
Тема 3. Новітня французька література	18	2	2			14	18					18
Тема 4. Новітня німецькомовна література: зв'язок із постколоніальною епохою	14	2	2			10	14					14
Тема 5. Новий англійський роман	14	2	2			10	14	2				12
Тема 6. Маргінальна література	14	2	2			10	14	2				12
Тема 7. Наївізм і готизм у новітній зарубіжній літературі	14	2	2			10	14					14
Разом за змістовим модулем 1	100	16	12			72	100	6	2			92
Змістовий модуль 2. Новітня зарубіжна література для юнацтва в концепції НУШ												
Тема 8. Поетика та проблематика новітньої зарубіжної літератури для юнацтва (в контексті програми НУШ)	16	4				12	16					16

Тема 9. Поетика творчості Данієля Пеннака: від іронії та нуару до міфологізації	18	4	2			12	18					18
Тема 10. Екзистенційна самотність та пошук власної ідентичності в сучасних зарубіжних творах для юнацтва (на матеріалі творів Ніла Геймана та Денієла Кіза)	16		4			12	16		2			14
Тема 11. Форми наративної гри в романі Маркуса Зузака «Крадійка книжок».	14		2			12	14					14
Тема 12. Роман Йоанни Ягелло «Кава з кардамоном» як протест проти бездушного світу дорослих	14		2			12	14		2			12
Тема 13. Ідея цінності життя в романі Джона Майкла Гріна «Провина зірок»	2		2				2					2
Разом за змістовим модулем 2	80	8	12			60	80		4			76
Усього годин	180	24	24			132	180	6	6			168

Методи навчання: аналітичний, синтетичний, дедуктивний, індуктивний, пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, проблемний, частково-пошуковий, дослідницький, словесні (розповідь, пояснення, бесіда, лекція, інструктаж, робота з книгою); наочні (демонстрація, ілюстрація, спостереження); практичні (практична робота, виконання завдання), методи організації навчальної діяльності, стимулювання і релаксації, контролю та оцінки

Політика курсу (особливості проведення навчальних занять): освітній процес у межах курсу базується на принципах відкритого діалогу, системного опрацювання художніх текстів та дотриманні принципів академічної доброчесності. Здобувачі зобов'язані виконувати всі аналітичні та творчі завдання самостійно, уникаючи плагіату, списування та привласнення чужої критичної думки. Інструменти штучного інтелекту (ШІ) дозволено використовувати виключно як допоміжний засіб – з метою пошуку контекстуального матеріалу чи коригування стилю. Категорично забороняється подавати згенеровані ШІ літературознавчі аналізи, есе чи інтерпретації творів як

власні або застосовувати ІІІ під час підсумкового контролю. У разі використання ІІІ для підготовки окремих елементів роботи здобувач має обов'язково вказати це в примітці (зазначивши інструмент і характер його застосування). Порушення цих вимог тягне за собою незарахування роботи (0 балів) та відповідні дисциплінарні заходи.

Технічне й програмне забезпечення/обладнання, наявність: персональний комп'ютер, проєктор, екран/інтерактивна дошка.

Система оцінювання та вимоги:

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів здійснюється відповідно до Положення про порядок оцінювання знань здобувачів у Бердянському державному педагогічному університеті.

Підсумковий рейтинг з навчальної дисципліни – це сума рейтингової оцінки за результатами поточної успішності здобувачів вищої освіти (сума балів за поточну роботу на практичних заняттях та балів за самостійну роботу) і рейтингової оцінки за результатами семестрового екзамену.

За **весь курс** здобувач отримує **максимум 100 балів (підсумкова оцінка)**. До їх складу входять:

60 балів – поточний контроль успішності (включно з рубіжним контролем і контролем самостійної роботи);

40 балів – підсумковий контроль (екзамен).

Таблиця 1. Максимальна вага поточного та підсумкового контролю у балах

Вид контролю	Максимальна вага поточного та підсумкового контролю в балах	Підсумкова оцінка
Поточний контроль		100
Практичні заняття	40	
Самостійна робота	20	
Підсумковий контроль		
Екзамен	40	

Розподіл набраних здобувачем балів під час практичних занять

Оцінювання здобувачів відбувається за шкалою 1-7 балів за всі види роботи:

1 = F (критично низький рівень)

2 = FX (незадовільно з можливістю перескладання)

3 = E (задовільно)

4 = D (задовільно+)

5 = C (добре)

6 = B (добре+)

$$7 = A \text{ (відмінно)}$$

Здобувач отримує оцінки за роботу на кожному практичному занятті плюс за виконання завдань з самостійної роботи.

Формула переведення балів за практичні заняття

$$N_{\text{практ}} = (A \div B) \times 40$$

Де:

N_{практ} = остаточні бали за практичні заняття (максимум 40)

A = сума всіх балів, отриманих здобувачем на практичних заняттях

B = максимально можлива сума балів на практичних заняттях

40 = максимальна кількість балів, що зараховується за практичні заняття згідно таблиці розподілу

Формула переведення балів за самостійну роботу

$$N_{\text{сам}} = (C \div D) \times 20$$

Де:

N_{сам} = остаточні бали за самостійну роботу (максимум 20)

C = сума всіх балів, отриманих здобувачем за самостійну роботу

D = максимально можлива сума балів за самостійну роботу

20 = максимальна кількість балів, що зараховується за самостійну роботу згідно таблиці розподілу

Таблиця 2. Розподіл набраних здобувачем балів під час підсумкового контролю

Види робіт	Кількість набраних балів			
	F – FX	E – D	C – B	A
Екзамен:				
Теоретичні питання (2)	5	10	15	20
Практичне завдання	5	10	15	20
Максимальна кількість набраних балів	10	20	30	40

Підсумкова оцінка є сумою балів, набраних за весь курс навчання та під час екзамену (20+40+40=100) та вираховується за національною шкалою та шкалою ЄКТС.

Таблиця 3. Внутрішня університетська шкала оцінювання

Шкала оцінювання, що використовується в університеті	Шкала оцінювання ЄКТС
90-100	A
78-89	B
65-77	C
58-64	D

50-57	Е
35-49	FX (з можливістю повторного складання)
1-34	F (з обов'язковим повторним вивченням ОК)

Список рекомендованих джерел:

Основні

1. Висоцька Н. О. Єдність множинного. Американська література кінця XX – початку XXI століть у контексті культурного плюралізму: Монографія. Київ: Вид. центр КНЛУ, 2010. 456 с.
2. Давиденко Г. Історія новітньої зарубіжної літератури. Київ: ЦУЛ, 2008. 400 с.
3. Криворучко С. К. Література країн західної Європи межі XX–XXI століття: підручник. Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2016. 248 с.
4. Павличко С. Зарубіжна література. Київ: Основи. 2001. 524 с.
5. Штейнбук Ф. Конвергенція тілесних мікротопосів у сучасній світовій літературі: монографія. Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2014. 248 с.

Додаткові

6. Александрова Ганна. Творчість Данієля Пеннака: від есе до сімейної саги та дитячих творів. Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Філологічні науки. № 20. 2024. С. 7–14. URL: <https://journals.bdpu.in.ua/index.php/phil/article/view/64/58>.
7. Александрова Г. О. Іронічний підтекст роману Д. Пеннака «Усе для людоджерів». *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика*. Київ: Гельветика, 2021. Том 32 (71). № 1. Ч. 3. С. 100–104.
8. Александрова Г. О. Традиції французького нуару в романі Данієля Пеннака «Усе для людоджерів». *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. Сер.: Філологія. Одеса: Гельветика, 2020. № 46. Том 3. С. 12–15.
9. Александрова Г. Поліаспектність образу людоджерів у романі Данієля Пеннака «Усе для людоджерів». *Актуальні питання гуманітарних наук: міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького педагогічного університету імені Івана Франка*. Дрогобич: Видавничий дім «Гельветика», 2021. Вип. 36. Том I. С. 93–98.
10. Александрова Ганна, Табакова Ганна. Жанр іронічного детективу в зарубіжній літературі (на матеріалі «Саги про Малоссенів» Д. Пеннака). Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Філологічні науки. № 21. 2024. С. 7–14. URL: <https://journals.bdpu.in.ua/index.php/phil/article/view/249/224>

11. Александрова Г. Той, хто читає вголос, увесь як на долоні перед очима, які слухають. Вивчення творчості Даніеля Пеннака в 11 класі. *Зарубіжна література в школах України*. 2021. № 1. С. 16–19.
12. Боговін О. Базові поняття французької семіотичної школи у сучасному прочитанні. *Південний архів. (Збірник наукових праць. Філологічні науки)*. Херсон: Видавничий дім «Гельветика», 2018. Вип. 74. С. 136–139.
13. Боговін О. В. Культурний код як функціональний елемент сучасного літературознавчого дискурсу. *Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Серія: Філологічні науки*. Мелітополь: Видавничий будинок ММД, 2018. Вип. XV. С. 114–119.
14. Боговін О. В. Поняття «код» у термінологічному апараті літературознавчих методологій: версія Умберто Еко. *Наукові записки Бердянського державного педагогічного університету. Серія: Філологічні науки*. Бердянськ: БДПУ, 2017. Вип. XIV. С. 53–59.
15. Денисова Т. Н. Всесвітні трагедії від Джонатана Сафрана Фоера. *Слово і час*. 2009. № 1 (577). С. 28–38.
16. Енциклопедія постмодернізму / пер. з англ. В. Шовкун / за ред. Ч. Вінквіста та В. Тейлора. Київ: вид-во Соломії Павличко «Основи», 2003. 503 с.
17. Літературно-джазові імпровізації: інтермедіальні студії / за ред. Світлани Маценки. Львів: Срібне слово, 2019. 396 с.
18. Матійчак А. Жанрові моделі Айріс Мердок. *Питання літературознавства*. 2007. Вип. 77. С. 221–230.
19. Музична фактура літературного тексту: інтермедіальні студії / за ред. Світлани Маценки. Львів: Апріорі, 2017. 352 с.
20. Резнік Артем, Александрова Ганна. Інтертекстуальність творчості Д. Коупленда (на матеріалі роману «Покоління Х»). *Наука III тисячоліття : пошуки, проблеми, перспективи розвитку : матеріали VI Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (20-21 квітня 2023 року) : збірник тез*. Бердянськ : БДПУ, 2023. С. 335–337.
21. Aleksandrova, H. & Tabakova, H. Features of the ironic detective in Daniel Pennac's novel *The Scapegoat*. *University of Bucharest Review. Literary and Cultural Studies Series* 13(2), 2023: 49-59.
<https://doi.org/10.31178/UBR.13.2.5> URL:
https://ubr.rev.unibuc.ro/current-issue/2023-2/2023-issue-2/https://ubr.rev.unibuc.ro/wp-content/uploads/2023/10/UBR2_Tabakova.pdf
22. Barth Nicole. The beginning of the essay often comes. URL: <http://a.parsons.edu/barth575/parsons/sp06/trachim.pdf> (дата звернення 21.08.2021)
23. Bloom H. A. A Comedy of Wordly Salvation. *The New York Times Book Rev.* 1986. Jan. 12.
24. Bohovin O. The concept of “code” in terminological apparatus of literary methodologies: historiographic aspect (part 1) // *Наукові записки*. – Випуск

162. – Серія: Філологічні науки. – Кропивницький: РВВ ЦДПУ ім. В. Винниченка, 2017. – С. 61–67.

Інтернет ресурси

25. Національна бібліотека України імені Вернадського. URL: <http://nbuv.gov.ua> (дата звернення 10.08.2026)
26. Бібліотека БДПУ. URL: <http://catalog.bdpu.org/cgi-bin/wfinder.cgi> (дата звернення 10.08.2026)
27. Велика електронна бібліотека. URL: <http://www.big-library.info/> (дата звернення 10.08.2026)
28. Бібліотека світової літератури (оригінали та переклади). URL: <http://www.ae-lib.org.ua/> (дата звернення 10.08.2026)
29. Зарубіжна література (твори). URL: <http://www.booksite.ru/zarublith.htm> (дата звернення 10.08.2020)